

ГАЗЭТА ВЫХОДЗІЦь РАЗ У ТЫДЕНЬ — ЦАНА 50 Н. ФЭН.

LE JOURNAL BIELORUSSIE
LA PATRIEDIE WEISSRUTHENISCHE ZEITUNG
„DAS VATERLAND“ВОРГАН БЕЛАРУСКАЙ НАЦЫЯНАЛЬНА-
ВЫІЗВОЛЬНАЙ ДУМКІ

DIE WEISSRUTHENISCHE ZEITUNG „BAČKAUŠCyna“ („VATERLAND“)

Herausgeber: Wladimir BORTNIK

Postadresse: Die Weissruthenische Zeitung „Bačkaušcyna“ („Das Vaterland“),

(13 b) München 19, Schliessfach 69.

Druck: „LOGOS“, Buchdruckerei u. Verl., C.m.b.H., München 8, Rosenheimer Str. 46 a.
План: Німеччына: на год — 14 — м.; 6 м-ціў — 7,50 м.; 3 м-цы — 4,25 м.;
ЗША і Канада: на год — 8 — д.; 6 м-ціў — 4,50 д.; 3 м-цы — 2,50 д.; 1 нумар — 0,20 д. Ангельшчына і Аўстралія: 39 шыл.; 21 шыл.; 12 шыл.; 1 шыл.
Бельгія: 210 фр.; 120 фр.; 75 фр.; 5 фр. Францыя: 800 фр.; 450 фр.; 250 фр.;
20 фр. Аргентына: 80 пэз.; 45 пэз.; 25 пэз.; 2 пэз. Перасылка лётніцкай поштой аднаго нумару газеты каштук дадаткова: у ЗША і Канаду — 40 фэн.
граў (10 ам. цэнт.); у Аргентыну — 70 фэн. (15 ам. ц.); у Аўстралію — 90 фэн.
(22 ам. ц.). Падвойныя нумары каштуюць падвойна.

Банковое кonto: Zeitung „Bačkaušcyna“,
Konto Nr. 357-125, Bay. Hypotheken- u. Wechselbank, München.THE WHITERUTHENIAN NEWSPAPER
“THE FATHERLAND”

№ 25-26 (359-360)

Нядзеля, 30 чэрвеня 1957 г.

ГОД ВЫДАННЯ 11

Прадок Нацыянальнага Адраджэння і Духовы Правадыр Беларускага Народу

(ДА ЦЯТНАЦЦАТАЙ ГАДАВІНЫ СЪМЕРЦІ ЯНКІ КУПАЛЫ)

Словамі, пададзенымі ў загалоўку гэтага артыкулу, беларуская літаратурная крытыка адназгодна ацаніла Янку Купала і вызначыла ягонае месца ў беларускай літаратуре і правадырской ролі. Ідэя «людзім звацца» сталася кафданальным лёзунгам усяго нацыянальнага адраджэння.

Гуманітарная ідэя нашаніўства прывірненія людзкай годнасці беларускаму народу хутка пераадажацца ў шырэйшую ідэю прывірненія яму годнасці нацыянальнай, як поўнавартасці і раўнапраўнай нацыі ў сямі іншых народаў. Але найбольш яркае паэтычнае сфармульванне гэтая ідэя даў яго іншы, але ўноў-же Купала ў ведамым сваім вершы «Маладая Беларусь»: «Занімаі, Беларусь, маладая мая свой пачэсны пасад звоніці!»

У момант развалу клясычнай турмы народаў — царскія Рәсей паняволенія ён народы пачынаюць будаваць сваё самастойнае незалежнае жыцьцё. Вызвольна-незалежніцкая імкненіні дасліджаюць і ў беларускага народу ды шукаюць спрабаў свайго ажыццяўлення. Але ніхто іншы з беларускіх паэтаў не сфармульваў у іншым сваім вершы таго-ж Купала. Зы навымоўнай сілай ён заўклікае беларускі народ «на сход, на ўсевародны, грэзны, бурны сход», які ў паэтычнай выабражэнні паэты меў падстаўіць сабой нацыянальную развалюцию беларускага «аграбленага, зачованага народу» (верш «На Сход»). Што гэты «Вялікі Сход» павінен быў прынесьці беларускому народу, Купала сфармульваў у іншым сваім вершы таго-ж 1918 году «Свайму Народу»:

«Паўстань Народ! Для будучыні шчасльве! Ты строй, каб пут на строіў большу сусед; Ня дайся ў гэты грэзны час праласць! — Пропашчых не пацешыць шчасцем свет».

Максім Багдановіч, паэта высокай літаратурнай культуры й буйнага таленту, палажыў галоўны націск на чисты мастацкі варгасціф, уважаючы, што мастацкая дасканаласць ужо сама ў сабе мае вялікае значэнне для нацыянальных проблем, хоць яе беспасярэдна не падымае. Выходзячы з такога гледзішча, ён пакінуў па сабе такія незраўнаныя мастацкія зоры, якія ўпрыгожылі нашу адраджэнскую літаратуру на єўрапейскую ўзорную і тым самым адбрылі вялікую нацыянальную ролю.

У вадроўненне ад Коласа й Багдановіча, Купала съвядома прыняў на сябе ролю народнага трыбуна і ѹдзяліўся нацыянальнага адраджэння. Праблемы нацыянальнай адраджэння сталіся амаль вылучай тэматыкай ягонай творчасці, а тая нямногія творы што беспасярэдна гэтых праблемамаў не закраналі, як, прыкладам, лірьская канкремтнасьць, а ханахня або прыродааписальная, хавалі ў сабе глыбокі нацыянальны аспект. У сваіх багатай творчасці Купала аўніяў даслоўна ўсе адраджэнскія праўблемы. Яны на толькі шырака адлюстроўваліся ў ягоных творах, але часта ім-же самым упяршыню падымаліся і ўводзіліся ў праграму адраджэнскага руху, як гатовыя й канкремтны сфармаваныя нацыянальныя, сацыяльныя, грамадскія й навет палітычныя ідэі.

Усюгі некалькі прыкладаў, узятых з ягонае творчасці, ужо могуць дастаткова паказаць ролю Купала, як ідэялага беларускага нацыянальнага адраджэння й ягонага руху.

Упершыя сваім вершы «Мужык», надрукаваным у 1905 годзе, Купала пастаўіў гуманітарнае дамаганье прывірненінам чалавечай годнасці беларускаму селянину-мужыку, які ён быў дагэтуль пазбаўлены. Гордая заява паэты ад імені гэтага мужыка, што «чалавек я, хоць мужык», была асноўнай і вядучай ідэяй літаратуры першых пачаткаў нашаніўскага адраджэнства. У пазынейшым вершы «А хто там ідзе» гэтая дамаганьне паэта расцягвае ўжо на ўесь беларускі народ, які зляўляе словамі Ку-

пакія, што ён хоча «людзім звацца». Ідэя «людзім звацца» сталася кафданальным лёзунгам усяго нацыянальнага адраджэння.

Практика праводзіцца із Купалавай літаратурнай спадчынай.

І тут астасцца пытаныне запраўдных дачыненій Купалы да бальшавізму пасля жахлівага пераломнага 1930 году.

Спаміж вялікіх тройкі нашаніўцаў аб

Багдановічу гаварыць на прыходзіцца.

Перадчасна съмерць паэты, што наступіла некалькі месяцаў прад кастрычніцкімі пераваротам, выратавала яго ад пазынейшых выпрабаванняў і пакінула нам зусім незапланим.

Якуб Колос, на жаль, пасля мужнага супраціву саветызацыі, які цягнуўся да канца 20-ых і пачатку 30-ых гадоў, быў на толькі зламаны, але й пакораны.

Ён астаўся нашым, беларускім, наскрэз нацыянальнім толькі да вышэй успомненых гадоў, да якіх, прэўда, даў усё сваё найлепшае й найвартаснейшае, укаранаване манументальнім творамі «Новая зямля» і «Сымон Музыка».

Для апраўдання Колоса можна знаходзіць розныя лагодзячыя акаличнасці

— і яны ёсць, — але самога факту пе-

рачыркнучы нельга.

Інакші справа з Купалам. Пасля нядзяліага самагубства ў 1930 годзе, пад узмоўненым цікам бальшавіцкага тэруру, Купала, прада, заламаўся, але не пакарыўся да канца жыцьця сваго. У неякаторых сваіх вершах быў ён змушаны прынесці й свою даніну бальшавіцкаму Моладу да выслаліцца савецкім сацыялістычнама будаўніцтва, але верши, прысьвячэнныя гэтым пытальніям, быў настолькі мізэрныя артыстычныя й бедныя колкансы, што не пакідаюць нікага сумлеву аб наўмысным іграванні й скрытым байкатаўні ў іх вымушаных на ім сацыяльных заказаў.

Затое ягоны запраўдны й яшчэ не асаблівы талент у поўнай сіле прайдзяўляўся ў вершах да савецкай праблематыкі нейтральных ці толькі вонкавымі акцісарамі з ёю звязаных, а так-жа ў многіх перакладах чужых аўтараў, прычым дарэвалюцыйных і ідэйнаў яму блізкіх. Напасльедак, самагубная съмерць Купалы 28 чэрвеня 1942 году, у якой знайшоў вызваленіе ад бесперыядных духовых мукаў, найлепей і найвымоўней засьветчыла аб запраўднымі ідэйнымі абліччы паэты..

Такім чынам Купала, як трагічная ахвяра бальшавізму, стаўся найпайўнейшым сымбалем трагедыі паняволенага, але, як і ён сам, не пакораны беларускага народу. Гэтаму народу ён самааддаў на служжы на працягу ўсёго жыцьця сваго, гэтому-ж народу ўсёго жыцьця будучым пакаленням будзе вечна служыць ягоная літаратурная спадчына.

Ст. Станкевіч

Бацькаўшчына

Зъ зямлі і небам звязывае мяне ніць —
Неразарваная векіна павуціна:
Зямля мяне галубіць, як вернага сына,
А сонца мне душу на кідае тулиць.

Яшчэ ў калысцы я наўчыўся зь песень сыніць
Аб гэтых блізкіх мне, а цесных так, мясніцах:
Што роднай ніўы я мільённая часціца,
Што зоркі роднай ў сэрыцы мне іскрынка тліць.

Так Бацькаўшчыну я здабыў сабе бяз злосыци,
Узрос зе яе чужых зе на ськінуў косьці,
Грудзымі тулюсь к ёй, як да матчыных грудзей.

І калі зьдзекуецца нада мною хтосьці —
Над Бацькаўшчынай зьдзекуецца ён мае,
Калі-ж над ёй — мяне тым кръздзіць
найцяжкай.

Янка Купала
(8. 7. 1882 — 28. 6. 1942)

З кутка жадання

З цэлым народам гутарку весыці,
Сэрца мільёнаў падслухаць біцьца —
Гэткай шукаю цэлы век чэсьці,
Гэта адно мне падпорай жыцьця.

Песьню стварыць ясну, як неба,
У кожнай зе ёй хаце быць мілым гасцем
Гэткіх толькі скарбай мне траба,
Гэткім я толькі жыву пачуцьцём.

Што не загубяць кръўды жывую
Душу народу, што ўстане із сну —
Гэткай надзей толькі жыву я,
Гэткую толькі чакаю вясну.

К яснаму сонцу з цымы, зь беспрасвецьця,
К славе зь бясьслаўя ўсім напым людзям
Гэткай шукаю сцежкі на съвеце,
Гэткаму Богу і душу аддам.

За лепшую долю роднага краю,
За сваіх брацыцяў ў съвятой барацьбе —
Гэткай толькі съмерці жадаю,
Памяткі гэткай чакаю сабе.

На суд

На суд вам, кніжнікі, сябе я аддаю,
Судзіце па стацьцёх, як піша ваш закон;
Было-ж жыцьцё мне — ўзаконены прыгон,
Хоць я на даў вам і на дам стапацца душу сваю.

Мінаў я вашу фарызэйскую сям'ю,
Мяне на збэсьціці вашым ідалам паклон,
Калі-ж з грудзей і выліятаў пракляцця стогн,
То кляў я сам сябе і мук сваіх зямлю.

Нічым грашыць ад вас грашнейшых я ня
ўмей,
Піў чарку кръўды і цярпення — ўсё да дна,
І не спаганіла мяне аблуда ні адна.

Адзін грэх толькі лёг мне на душу, як леў,
Прастулак, судзьдзі, мой: я сорца, сорца меў!
Але ці-ж гэта так страшэнная віна?

Янка Купала

Добрае лякарства, але яно не адзінае

У 353-ым н-ры «Бацькаўшчыны» артыкулам «Аб студэнтах і студыях» Янка Запруднік прабае дасьць адказ на праблему, закранутую мною раней ды выказаную на бачынах «Бацькаўшчыны» ў разгаваньнях «Бачым хваробу, а чым лячысь?».

Гэтую працяжную, хранічную немач-хваробу хвальшаваньня ды выкручаўшаньня наша мінушчыны ды ідэя нашага вызвольнага змагання за незалежнасць мы наглядаем на толькі вонкак нашага адзінанія, але нат і ўнутры. Пра шкоданасць гэтага зъяўшчына ё не даводзіца шыроко гутарыць, гэта кажы сам дасканала разумее.

Возьмем для прыкладу гэтых съведамых і насыдамых усікам тышу цэмпраю, які ёсьце, калі на між намі, дык прынаміс пасудзелку. Ёсьць жа ў нас такі, што страцілі незалежнасць ужо пасыль Крэўскага вуні, іншыя пасыль Люблінскае, а іншыя яшчэ па Берасцейскай толькі.

У паясьненіі гісторыі, што зъяўліенца так важкім фактамі адраджэння ды адначасна мэтрыкай наша дзяржаўнае законнасць, сколькі-так на юдалых промахаў ды съведамага ці насыдамага перакручваньня гістарычных фактаў. У нас яшчэ німала і таіх, што нат і піром карыстаюцца ў публіцыстычны, а ня маюць яснага пагляду на нашу мінушчыну. Перадалі мы й расказали, што Вялікое Княства Літоўскэе — гэта наша дзяржава, а ня толькі тое, што там была наша мова й культура?

І прости — аж съмешна. Тагачасныя Таму й правільнім быў заклік сп. Запрудніка да ішай моладзі, каб не зъяўшчыца Летувой, у гэтай нашай старой аглядалася на карысць матар'яльных ды ўшыла па лініі гуманістычных навук, якія гісторыя, мовы, літаратура і г. д. Думка надта важкая ды заклік вельмі актуальны. Гісторычна траба дадаць, што з гэткім самым заклікам зъяўляўшчыца ў перадаваны часы ў радох Віленскага Студэнцкага Саюзу Антош Шукенцай.

Лічу сваім абавязкам заявіць, што я не пасягаю на сувэрэнія права Літвы ісці іхнюю тэрыторыю. Таксама я маю ніякія інтэнцыі абражань іхняя пачуцьці; наядварт, чую, ды іх пашаны ды поўнае прызнаныне за іх салідарнасць, гаспадарчатаўорны інстынкт, якія прайвілі ў сваім незалежным гаспадарстве між дзівіюма съветавымі войскамі, ды жадаю ім ад душы хуткага адбудавання йзноў свае незалежнасці. Але ніколі не пагляжуся з думкою, што яны спрычыніліся да Грушевальду, выкінулу Татараў з Кіеўшчыны, стагодзінні адбівалі атакі Масквы, ці білі. Швэдзі пад Кірхгольмам.

Выяснянія гэтых справаў належыць гуманістам, бо яны кампетэнтныя ў гэтай дзялянцы; ім у першай чарзе належыць грутоўная, навуковая абарона наших нацыянальных інтарэсаў, якія практыкуюцца па пашаны нацыянальныя належыць у першай лініі і далейшае разъвіванье нашай культуры.

Як бачым, гэтая справа ўжо тады разглядалася, як надта важкая, і ціпер, пасля дзвансцяў год, з вуснаў амаль што наступнага пакаленія паўгораная, паказвае на толькі на яе сталую актальнасць, але й прости неабходнасць. Патрэбны нам напытка гуманісты. Прагэта на толькі траба гутарыць, але й ствараць пэўныя маральныя цікі, каб наша моладзь з гуманістычнымі нахіламі замілаваніем ішла па гэтай лініі.

Аднак, пры гэтай акцы, калі гутарым нат і пра маральны цік грамадзкае апініі, наша грамадзкасць павінна пачувацца да познанага мінімалістичнага забаваньня. Вядома, што без свае дзяржаўны гуманістычныя навукі не забясьпечваюць ані прападай ані элементарным матар'яльным утрыманнем. Таму й прагэта неабходна нам ня толькі думаць, але й дапамагчы тым людзям, што пойдуть па лініі абароны нашых нацыянальных інтарэсаў.

Ня лічу за патрэбнае даводзіць, што, прыкладам, знаток беларускага гісторыі ці літаратуры, практычныя пры разборы ці старых дамоў, як будзе мець змогі ўдала бараніць нашыя інтарэсы. Выснажысны — сваёй дзеянасці траба нам падзяліцца ды падтрымкаў усей грамадзкасці тыхіх людзей. Прыйклады першых нашых адраджэнцаў дыкуюць такую пастанову справы. Матар'яльныя навыгады без пары пазаганія ў гроб тыхіх людзей як, прыкладам, др. Т. Грыба, І. Луцкевіча ды шматлікіх іншых. Ці можам мы дапусціць, каб таіх выпадкі падтрымаліся ў будучыні?

З самых разважаніньня на шматкарысці, а таму прайдзем да канкрэтных прапаноўваў. Грамадзкай апініі павінна асудзіць прападай матар'яльнізму сярод моладзі. У нездаровай пагоні толькі за добрым разработкам кръцеца вораг людзкіх душы — матар'ялізм. А кожны матар'яліст із здолбы на іхнякага патрэбітъму. Людзі гэтая катэгорыі ніколі нікому на прынесці ніякія карысці, якія практыкуюць яе і нам. А «мёртвых-жадаўшчын» нам ня траба.

Нельга таксама ўсіх заганіць на гуманістычныя навукі ды ёлганіць ад тэхнічных ці практычных дзяляніак жыцця.

Дзеля нацыянальнае карысці, як таксама й собскуга маральнага задавалення найлепши, калі моладь ідзе ў тыны дзялянкі жыцця, куды яе цінне замілаваныне. Толькі ў таім выпадку можна спадзявацца, што яна знайдзе ў сябе буничай прафесіі найблізьшыя собскуга задавалення, што зъяўляеца неабходнай перадумовай для таго, каб у гэтай прафесіі быць запраўды паўнавартасцю.

Нельга таксама ўсіх заганіць на гуманістычныя навукі ды ёлганіць ад тэхнічных ці практычных дзяляніак жыцця.

Дзеля нацыянальнае карысці, як таксама й собскуга маральнага задавалення найлепши, калі моладь ідзе ў тыны дзялянкі жыцця, куды яе цінне замілаваныне. Толькі ў таім выпадку можна спадзявацца, што яна знайдзе ў сябе буничай прафесіі найблізьшыя собскуга задавалення, што зъяўляеца неабходнай перадумовай для таго, каб у гэтай прафесіі быць запраўды паўнавартасцю.

Нельга таксама ўсіх заганіць на гуманістычныя навукі ды ёлганіць ад тэхнічных ці практычных дзяляніак жыцця.

Дзеля нацыянальнае карысці, як таксама й собскуга маральнага задавалення найлепши, калі моладь ідзе ў тыны дзялянкі жыцця, куды яе цінне замілаваныне. Толькі ў таім выпадку можна спадзявацца, што яна знайдзе ў сябе буничай прафесіі найблізьшыя собскуга задавалення, што зъяўляеца неабходнай перадумовай для таго, каб у гэтай прафесіі быць запраўды паўнавартасцю.

Нельга таксама ўсіх заганіць на гуманістычныя навукі ды ёлганіць ад тэхнічных ці практычных дзяляніак жыцця.

Дзеля нацыянальнае карысці, як таксама й собскуга маральнага задавалення найлепши, калі моладь ідзе ў тыны дзялянкі жыцця, куды яе цінне замілаваныне. Толькі ў таім выпадку можна спадзявацца, што яна знайдзе ў сябе буничай прафесіі найблізьшыя собскуга задавалення, што зъяўляеца неабходнай перадумовай для таго, каб у гэтай прафесіі быць запраўды паўнавартасцю.

Нельга таксама ўсіх заганіць на гуманістычныя навукі ды ёлганіць ад тэхнічных ці практычных дзяляніак жыцця.

Дзеля нацыянальнае карысці, як таксама й собскуга маральнага задавалення найлепши, калі моладь ідзе ў тыны дзялянкі жыцця, куды яе цінне замілаваныне. Толькі ў таім выпадку можна спадзявацца, што яна знайдзе ў сябе буничай прафесіі найблізьшыя собскуга задавалення, што зъяўляеца неабходнай перадумовай для таго, каб у гэтай прафесіі быць запраўды паўнавартасцю.

Нельга таксама ўсіх заганіць на гуманістычныя навукі ды ёлганіць ад тэхнічных ці практычных дзяляніак жыцця.

Дзеля нацыянальнае карысці, як таксама й собскуга маральнага задавалення найлепши, калі моладь ідзе ў тыны дзялянкі жыцця, куды яе цінне замілаваныне. Толькі ў таім выпадку можна спадзявацца, што яна знайдзе ў сябе буничай прафесіі найблізьшыя собскуга задавалення, што зъяўляеца неабходнай перадумовай для таго, каб у гэтай прафесіі быць запраўды паўнавартасцю.

Нельга таксама ўсіх заганіць на гуманістычныя навукі ды ёлганіць ад тэхнічных ці практычных дзяляніак жыцця.

Дзеля нацыянальнае карысці, як таксама й собскуга маральнага задавалення найлепши, калі моладь ідзе ў тыны дзялянкі жыцця, куды яе цінне замілаваныне. Толькі ў таім выпадку можна спадзявацца, што яна знайдзе ў сябе буничай прафесіі найблізьшыя собскуга задавалення, што зъяўляеца неабходнай перадумовай для таго, каб у гэтай прафесіі быць запраўды паўнавартасцю.

Нельга таксама ўсіх заганіць на гуманістычныя навукі ды ёлганіць ад тэхнічных ці практычных дзяляніак жыцця.

Дзеля нацыянальнае карысці, як таксама й собскуга маральнага задавалення найлепши, калі моладь ідзе ў тыны дзялянкі жыцця, куды яе цінне замілаваныне. Толькі ў таім выпадку можна спадзявацца, што яна знайдзе ў сябе буничай прафесіі найблізьшыя собскуга задавалення, што зъяўляеца неабходнай перадумовай для таго, каб у гэтай прафесіі быць запраўды паўнавартасцю.

Нельга таксама ўсіх заганіць на гуманістычныя навукі ды ёлганіць ад тэхнічных ці практычных дзяляніак жыцця.

Дзеля нацыянальнае карысці, як таксама й собскуга маральнага задавалення найлепши, калі моладь ідзе ў тыны дзялянкі жыцця, куды яе цінне замілаваныне. Толькі ў таім выпадку можна спадзявацца, што яна знайдзе ў сябе буничай прафесіі найблізьшыя собскуга задавалення, што зъяўляеца неабходнай перадумовай для таго, каб у гэтай прафесіі быць запраўды паўнавартасцю.

Нельга таксама ўсіх заганіць на гуманістычныя навукі ды ёлганіць ад тэхнічных ці практычных дзяляніак жыцця.

Дзеля нацыянальнае карысці, як таксама й собскуга маральнага задавалення найлепши, калі моладь ідзе ў тыны дзялянкі жыцця, куды яе цінне замілаваныне. Толькі ў таім выпадку можна спадзявацца, што яна знайдзе ў сябе буничай прафесіі найблізьшыя собскуга задавалення, што зъяўляеца неабходнай перадумовай для таго, каб у гэтай прафесіі быць запраўды паўнавартасцю.

Нельга таксама ўсіх заганіць на гуманістычныя навукі ды ёлганіць ад тэхнічных ці практычных дзяляніак жыцця.

Дзеля нацыянальнае карысці, як таксама й собскуга маральнага задавалення найлепши, калі моладь ідзе ў тыны дзялянкі жыцця, куды яе цінне замілаваныне. Толькі ў таім выпадку можна спадзявацца, што яна знайдзе ў сябе буничай прафесіі найблізьшыя собскуга задавалення, што зъяўляеца неабходнай перадумовай для таго, каб у гэтай прафесіі быць запраўды паўнавартасцю.

Нельга таксама ўсіх заганіць на гуманістычныя навукі ды ёлганіць ад тэхнічных ці практычных дзяляніак жыцця.

Дзеля нацыянальнае карысці, як таксама й собскуга маральнага задавалення найлепши, калі моладь ідзе ў тыны дзялянкі жыцця, куды яе цінне замілаваныне. Толькі ў таім выпадку можна спадзявацца, што яна знайдзе ў сябе буничай прафесіі найблізьшыя собскуга задавалення, што зъяўляеца неабходнай перадумовай для таго, каб у гэтай прафесіі быць запраўды паўнавартасцю.

Нельга таксама ўсіх заганіць на гуманістычныя навукі ды ёлганіць ад тэхнічных ці практычных дзяляніак жыцця.

Дзеля нацыянальнае карысці, як таксама й собскуга маральнага задавалення найлепши, калі моладь ідзе ў тыны дзялянкі жыцця, куды яе цінне замілаваныне. Толькі ў таім выпадку можна спадзявацца, што яна знайдзе ў сябе буничай прафесіі найблізьшыя собскуга задавалення, што зъяўляеца неабходнай перадумовай для таго, каб у гэтай прафесіі быць запраўды паўнавартасцю.

Нельга таксама ўсіх заганіць на гуманістычныя навукі ды ёлганіць ад тэхнічных ці практычных дзяляніак жыцця.

Дзеля нацыянальнае карысці, як таксама й собскуга маральнага задавалення найлепши, калі моладь ідзе ў тыны дзялянкі жыцця, куды яе цінне замілаваныне. Толькі ў таім выпадку можна спадзявацца, што яна знайдзе ў сябе буничай прафесіі найблізьшыя собскуга задавалення, што зъяўляеца неабходнай перадумовай для таго, каб у гэтай прафесіі быць запраўды паўнавартасцю.

Нельга таксама ўсіх заганіць на гуманістычныя навукі ды ёлганіць ад тэхнічных ці практычных дзяляніак жыцця.

Дзеля нацыянальнае карысці, як таксама й собскуга маральнага задавалення найлепши,

Літаратурны Дацатак

Зъ літаратурных навінак у паняволенай Беларусі

У беларускай савецкай літаратуре, галоўна паэзіі, апошнім часам павеялі асьцярожна і нясмелла новыя сувежыя подыхі. Сярод плоймы твораў аб савецкай праблематыцы і ўсіх незакончаным сацыялістычным будаўніцтве, сям-там трапляюцца й вершы, зь імі нязвязаныя і з сацыялістычным рэалізмам нічога супольнага ня маючыя. Гэта так званая чистая лірка, у якой вылываецца захапленне харством прыроды, выступаючы матывы каханья, рэфлексіі абстрактнага характару, а ў паэтаў рэагіўтаваных, што вярнуліся з даўгатняга засланьня, абразы й перажыванні на суровай Пойначы і навет беларускія патрыятычныя эмоцыі, выкліканыя спатканнем з родным краем пасля доўгае прымусовай з'ім разлукі.

Праўда, гэта ўсё толькі дробная каплю ў моры літаратурнага хламу, плоджанага на заках згодна з г. зв. мэтадам сацыялістычнага рэалізму й патрыянасці літаратуры. Тым ня меней, яны зьяўляюцца харктэрныя, і раней, яшчэ год-два таму назад, зусім не спатканыя. Усякі паварот да чыстае ліркі ці палітычнае нэутральнае тэматыкі тады суроўца кляйміўся, як наварот да шкоднага эстэ-

тызованьня й бяздэйнасці. Праўда, і тады дазваляўся й навет заахвочваўся патрыятызм у літаратуры, але вылучна г. зв. патрыятызм савецкі, ці, іншымі словамі, расейскі, а ўсякі іншы патрыятызм, у тым ліку й беларускі, быў паддязянены пад кляймо «буржуазнага нацыяналізму».

Характэрна й тое, што старэйшае пакаленне беларускіх паэтаў і пісьменнікаў, таіх, як П. Броўка, П. Глебка, А. Куляшоў, М. Лынкоў, ці лепас звязаны з «народным пісьменнікам Беларусі» К. Крапіва, і цяпер верна трymаюцца сталінскіх пазыцыяў. Пойначкі новага ёй сувежага галоўным чынам знаходзім у паэтаў маладзеўшых, народка толькі пачынаючых, многія з якіх толькі цяпер паяўляюцца на бачынах перыядычнага

дзелаў азнямленыя нашымі чытачоў з гэтым цікавым звязвічам ніжэй перадрукуюць некалькі вершоў розных аўтараў. Ані вершы, ані іхны аўтары не даюць нейкага пойнага образа. Яны прыпадкова намі выбраныя з чатырох першых нумароў літаратурнага часопісу «Полымя» за сёлетні год.

П. Барэйка

Хлеb

Ты сустрэла мяне караваем духмяным;
І я ведаю, гэта прыкмета к дабру:
Нездарма-ж збажына залатым акінам
Залівалася, гасіла над полем зару.

Ды і што з той зары недасяжна далёкай?
Загарыца і зноў у нябіт адильве...
Я люблю, як калосьці гамонія навокал
І вясёлка расу зь іх сцюдзённую п'е.

Колькі рук, як твае, працавітых дзяўчоў
Завіхалася ў полі, каб сноп быў цяжкім...

Аляксей Зарыцкі

Стары Слонь

Прысадамі восень крочыць паволі,
У Менску закончаны цырку гастролі.
Старога слані да вакзалу вядуць.
Халодная раніца.
Шэрыйа муць.
Над паркам павісла,
Закрыла блакіты.
То дождзікі сцюдзённы,
то вечер пярдіты.

І сумна і зімна
Старому сланю.
Далёкую згадвае ён старану,
Дзе цёплыя ветры,
Дзе цёплыя воды,
Дзе кветкі квітнеюць
Заўсёды,
Заўсёды.

Дзе ў засені пальмы ў юнацкі свой час
Шалтаў ён красуні-сланісе на раз

¹²⁾ Ад ангельскага — рэй — заплата.

¹³⁾ Dady — тата.

¹⁴⁾ ад анг. — overtime — зверху часу, паза гадзінамі.

¹⁵⁾ ад анг. car — самаход.

¹⁶⁾ ад анг. to start — пусціць у рух (матор), пачаць.

¹⁷⁾ Fashion — мода.

¹⁸⁾ ад анг. to clean a house — чысьціць хату.

¹⁹⁾ street car — трамвай.

²⁰⁾ ад анг. quarter — чверць даляра, 25 цэнтаў.

²¹⁾ Come in please — Заходзіце, калі ласка

²²⁾ How are you — як маецеся (маецца).

²³⁾ Not chance — няма шансу.

²⁴⁾ Busy — заняты(ая).

²⁵⁾ Trouble — клопат.

²⁶⁾ Mortgage — доўг на нярухому маёмастці.

²⁷⁾ Tax — падатак.

²⁸⁾ Fridge — лядоўка (у скарачэнні).

²⁹⁾ Wash machine — машына для мыціцца бялізны.

³⁰⁾ Television — тэлебачкы апарат.

³¹⁾ Don't touch me — не чапай мяне.

³²⁾ Darling — найдаражэйшы(ая); ня ўжываецца ў адносінах да речак.

³³⁾ Lady — паня, гаспадыня.

³⁴⁾ Bum — басяк, абібок.

³⁵⁾ Sure — пэўна, напэўна.

³⁶⁾ Record — кружэлка.

³⁷⁾ Yes — так.

³⁸⁾ Like it — любіш яго.

³⁹⁾ My god — мой Божа.

⁴⁰⁾ Don't worry — ня турбуйся.

⁴¹⁾ Elvis Presley — амэрыканскі сэпявак, ідал усіх тутэйшых падросткаў. Выканалінік песні ў галіне гэтак званага «рок энд рол». Гэту найнаўшшу галіну джазу, якая палігае на рytме і дзе амаль адсутнічае ўсякая мэлёдыя, большасць музыкаведаў называе найболыш жахлівай дэгэнэрэцый музыкі і песні.

⁴²⁾ Hi — прывітальны зварот, ужываецца замест «галё».

⁴³⁾ Picnic — маёўка.

⁴⁴⁾ Sunbeam Bread Co. — хлебнае прадпрыемства (кампанія).

⁴⁵⁾ Company — прадпрыемства.

⁴⁶⁾ Boys — хлопцы.

⁴⁷⁾ Free Pepsi — бясплатны напіткі.

⁴⁸⁾ Candy — цукеркі.

⁴⁹⁾ Accident — выпадак, здарэньне.

Др. Я. Станкевіч

Беларускія гаспадары (вялікія князі), што не хацелі гаспадарстваўцаць у чужых

Артыкул гэты быў чытаны на Культурна-Асьветнім Сходзе Беларуска-Амэрыканскага Задзіночанні ў верасні 1956 г. у Нью-Ёрку

Пазнаць гісторыю свайго народу і свае Бацькаўшчыны — нацда патрона. Мы цікавімся, як жылі перад намі нашыя бацькі й дзяды і што тады дзеялася ў нашым родным кутку. Дык і пагатоў цікаўна даведацца, як ста, дзівесьце, тысяча і болей год назад жыў увесе чысьлены беларускі народ і што тады дзеялася ў Беларусі. Пазнаючы мінулася свайго народу, ягону гісторыю, мы пазнаем сам наш народ; а пазнаўши свой народ, пазнаем самых сябе, бо кожны з нас — малюсенькая макулінка свайго народу. Тады даведаємся і нашыя асабістыя здолнасці дымагчымасці. Калі-б нашыя людзі пазналі гісторыю свайго народу, дык яны началі-б начай чуцца, начай выглядаць і начай дзеяць. Выпрастаўся-б іхны стан, як кажа пэта. Яны сталіся-б бадзёршыя, дзейнейшыя і ўпорыстшыя ў імкненню да свае мэты. Напоўніліся-б вераю ў лепшую будучыню свайго народу, бо пазнаў-б харство ягонае гісторыі і моц ягонае душы, даведаліся-б, што мала які народ можа зраўняцца з нашымі сваёй гісторыяй і сваімі здолнасцямі.

Прыступаючы да тэмы, трэба найперш выяўліць значэнне слова гаспадар. Цяпер звычайна гаспадаром завецца той, хто мае гаспадарку, а калі жанчына мае гаспадарку, дык яна — гаспадыня. Звычайна бывае, што бацька або муж гаспадар, а маці або жонка — гаспадыня. Могуць быць таксама дамовы або хатні гаспадар, гаспадыня, калі маюць дамовую або хатнюю гаспадарку. Хто на жыве ў сваім дому, хате, але наймае гасподу ў іншага, той гасподнік, жанчына — гасподніца. Але ў гасподзе ёсьць свая гаспадарка і, маючы яе наўбече, гасподніка й гасподніцу завем таксама гаспадаром, гаспадыня, значыцца яны будуть гасподнікамі (-камі) ў дому і гаспадарамі, гаспадынямі на сваіх гаспадарках.

Але слова гаспадар, жанчына гаспадыня адказваюць яшчэ ў мове беларускай рас. «государ», «государыня», блр. «гаспадарства» адказвае рас. «государство». Даўней, калі было беларускае гаспадарства, званае Вялікім Княствам Літоўскім.

дых Вялікіх Князёў гэтага княства звычайна звалі гаспадары. Таксама й чужых вялікіх князёў, калі яны былі на чале гаспадарства, звалі гаспадарамі, як і каралёў і цэсары. Бедама, былі і назовы «князь», «княгіня»; кароль, караліца; цэсар, цэсарыца (царамі звалі татарскіх ханаў і пасльей цароў маскоўскіх), праздніц, але агульным назовам усіх іх былі слова «гаспадар», «гаспадарыя». Румыны былі ад Беларусі пераняты слова «гаспадар», і яно ўжывалася там замест нашых «князь», «кароль». Былі «валоскі гаспадар, малдаўскі гаспадар».

Паміж гаспадаром на гаспадарцы і гаспадаром у гаспадары ёсьць поўна падобнасць — значэнне гаспадара ў гаспадарысьце такое самае, як гаспадара на гаспадарцы. Гаспадар на гаспадарцы гаспадарыць, гаспадыня гаспадыніць, а гаспадар у гаспадарысьце гаспадарствуе.

Слова «гаспадар», казаў той, дабрароднага паходжання. Яно складаецца з двух словаў — з «госыць» і «падар». Гэта другое мае ў індускім мове хорムу «патыг» і знача «багінія». Таксама ў мове лятувіскай «Вэшпатіс» знача «Усемагучы» ў значэнні Бога.

Я сказаў, што белар. слова «гаспадар» знача тое, што рас. «государь». Але слова «государ» Расейцы перанялі ад Беларусі. Спачатку ў вадных гаворках беларускіх казалі «гаспадар», а ў других гаворках, таксама беларускіх, із «гаспадар» узьнікла хорムа «гасудар». Абедзьве гэтыя хормы былі перанятыя ад Беларусі Расейцамі, пасльей, адны, у Беларусі хорムа «гасудар» шчэзла, засталося толькі «гаспадар», а ў Расейца, наадварот, шчэзла хорムа «гаспадар», а засталося «гасудар». Гэта трэба ведаць дзеля дзеля таго, каб лучыць ў старых беларускіх дакументах на слова «гасудар», на дамаць, што яно перанята ад Расейцаў, або ў расейскіх памятках лучыць на «гаспадар», на ўжавацца яго з расейскім.

Слова «гаспадар» азначае такога чалавека, што яна мае над сабою ўлады, яна мае вышыцца за сябе. Гэта на гаспадарцы і ў гаспадарысьце. Дзеля таго Вялікі Ноўгарад у другой палавіцы пятнаццатага стагоддзя, калі мусіў лічыцца із хопніцкімі імкненнямі Масквы, згаджаўся зваць маскоўскіх князёў «господнімі», але не згаджаўся іх зваць гаспадарами.

Былі тры беларускія гаспадары, што маглі, але не хацелі гаспадарстваўцаць у чужых, гэта — Імсціслаў Северскі або Цымутараканскі, Усяслаў Вялікі Палацкі і Вітаўт Вялікі. Гэта будзе мова толькі пра першых двух. Абодва яны гаспадарстваўвалі ў вадзінаццатым стагоддзю. Дзеля таго трэба ведаць, якое было палахэнне ў Беларусі перад і ў часе іхнай палітычнай і ваенай дзеянасці.

Алесь Звонак

З табою памяць зрошчана. Нівер'е
Хай пажаўцелым лістам ападзе.
Губляе верасень залочанае пер'е
І ў пераддзівер'е восені вядзе.

Няхай. А ты запомні пералівы
Апóчнацы раптоўных бліскавіц,
Нясьмельы стук усхваляваны сълівы
У глухату закрытых акініц.

А ты запомні мяккі жнівен, лівень,
Раскат гримот, маладак апаясь...

Тады, і толькі, мы былі пшаслівы,

Аб немагчымым марачы падчас.

Запомні плач самотнае каліны
С

Зямельная систэма ў Беларусі ўчора, сяньня і заўтра

(Заканчэнне з 5-ай бачыны)

халёгій беларускага селяніна, з клімата і якасцю глебы, а таксама на падставе того, што давялося бачыць у іншых краёх, каміс на Усходній Украіне, пасля ў Польшчы, Нямеччыне, Даніі ды Францыі, і на падставе того, што давялося чытаць і чуць ад іншых у закрутым пытанні — асмелюся выкасцца на карысць хутарскай систэмы.

Хутарская систэма, больш систэма-тычна праведзеная, чымся сталынінскай ды больш спрэвядлівай чымсяпольской, гэта найблізкай адпаведнай систэма для Беларусі. Беларускі селянін — індывідуаліст. Гэты індывідуалізм прайяўляецца ўсюды. Беларус можа сібі падпрадкаўца хвабрычнаму рэжыму, але як толькі запрацуе ѹ заштадзіць суму пропшай, патрэбную для куплы слей гаспадаркі, бяз жало пакідае хвабрыку, і якую іншую службу ды куплюе сабе хутар. Тут ён сабе пан. Калі троба, дык прападзе, і то навет цягкай й дўгай, але калі заходзі, то ў кірмашы дзень паедзе на кірмаш, або ў наядзелю ў госьці. Гэта ягоная прыемнасць і ўзнагарода за цяжкую працу. Беларускі селянін у любіць, калі ім хто-небудзь кіруе. Ен ахвоты адлае «Божая Богу, а цесарава цесару», але сам сабе ўкладае плян пасеву, сам бачыць, калі трэба падгастроўці лямене, і то прападе ўштоўцы ў гаспадарцы і на любіць чытаць на гэту тэму загадаў з далекай Масквы ці навет блізкага Менску. Ен любіць съветскую ѹ выгадную хату, вялікі паднадворак і добры плот навокол будынку, існоўна собскую студню й сабаку на дварэ. І толькі хутар патрапіць яму ўсё гэта забясьпечыць.

Сказанае вышэй кранае псыхалагічны бок пытання, магчымы на думку некаторых на гэтак важны. Аднак-жа, уважаю, што псыхалагічны бок найважнейшы. Характар народу фармуеца на прадпогоду тэсцячагодзял'зяў і на можа быць зменены на чысцікі загад. Уважанье ѹ жыццё нечага пракцічнага характару чалавека робіць яго неінчысцівым, стварае пачуццё панікэнія ды крываўді ў выклікае, калі не актыўны, то ў кожным выпадку пасыўны супрапт. Гэта акалічнасць і лягла ў васноўнія юндачы калектыўнай гаспадаркі.

Калі йдзе аў тэхнічны бок пытання, дык хутар дае селяніну вялізарныя карысці. Хутар — гэта сялянін паложаныя сярод свайго поля. З усіх бакоў — сваё. Усё поле відаць праз вакно і гаспадарка відаць з кожнага кавалка поля. Няма патрабы выбрацца на працу на цэлы дзень і рыхтаваць лусту. Чалавек можа скарыстаць кожную хвіліну для працы на попі єсці дома. Не патрабуе траціць часу на падарожжа. Вызвалюючы альбівіца ѹ працягнуць колькіх гадзін. Зьмену пасеваваў чалавек праводзіць у залежнасці ад яго асабістага пагляду й можа прайвіць максімум ініцыятывы. Адпадаючы патраба мець пачастушкоў, бо жывёла можа пасьвіцца ў загарадах. Гаспаданія можа адпраўцца да дзяцей і хаты, і трацяць іх з вока. Поне можа быць гаранса ѹ шырокія загоны. Адпадаючы суседзкі патравы, згорваны ѿзьмежкай з мэтай пашырэння свайго шынурка, зізначыць адсюльвіца прычыны суседзкіх зводак. Пасобныя будынкі хутару мугучь быць разбудаваныя так, каб пажар на строўе ўсёго хутару за раз. Папі ўжо дастаткова вялікі, каб можна было карыстацца трактарами, радавой сеялкай, жнівяркай-самэвялазкам, і навет камбайнам малога тыпу (гэта кія малых камбайні можна бачыць у Даніі).

Зразумела, хутар павінен быць поўназімельны, г. з. дастатковы, каб із сарадніцамі сям'ёй зарабіць сабе і сям'і на хлеб, на патрабу гаспадаркі на неабходныя сельска-гаспадарчыя машыны. Найгалаўнейшай наясткай хутару ў створаных пры Паліях, была малазімельнасць і хаатычнасць разъмішчэння. Пакуль электрыфікацыя на бралася на ўвагу, селянін гэтага недахону не адчуваў. У будучай Беларусі трэба браць на ўвагу электрыфікацыю й плянаваць разъмішчэнне хутароў так, каб кожны з іх мог мець доступ да сеткі. У гэтых пункце мы збліжаемся да прынцыпу пасёлка, але больш разреджанага ѹ неамбікаванага дзесяццю гаспадарамі. Траба ўлічыць таксама прывязанасць гаспадара да вады, а значыцца чарада хутароў павінна расцігвацца ўздоўж ніжэй лежачых лугуў ці рэчак. З гэтага гледзішча ў Беларусі клопату наўбоў з увагі на шматлікі апошніх.

Кліматычны ўморы Беларусі, як ведадама, такія, што пшаніцы нельга сеяніць у такіх памерах, як гэта робіць Украіна ці Канада. Наша-ж жытва на єсці пажаданым прадуктам на Захадзе, пракшто гаспадарка Беларусі павінна быць разлычаная на гадоўлю ды экспарт гаравых ператвораў гэтае гадоўлю. Гадоўля-ж вымагае лугоў, і гэта яшчэ адзін момант, які прамаўляе за будаваныем хутароў уздоўж рэчак і лугоў.

Я памятаю вёску, што складалася з 250 гаспадароў, зь якіх палова ня мела свайго хлеба далей як да Каляд. Пасля Каляд бясхлебныя былі змушаныя пазычыць хлеб у багацейшых на адпраўку. Гэтак было да пары, пакуль павадала вясковая систэма. У 1927 годзе прайшла хутарызыцыя і колькі гадоў пазычай у вёсцы ня было ніводнага гаспадара, які купляў-бы ці пазычай-бы хлеб. Малазімельныя пабралі сабе хутары на аддаленых урочышчах, а пасля колькіх гадоў хутарскай гаспадаркі гэтыя землі аказаліся на горшымі за наўозныя; бедныя дагатуль гаспадары стаўшія багатымі. Ведаю адзін прыклад: калі шматдзетны гаспадар павінен быў шукава заработка па лясах і іншых гаспадарох, бо меў у сяле ўсёго падтара-гектара зямлі; калі-ж пераходзіў на хутар, атрымаў 27 гектараў ялоўчавых кудраў ды чвэртовых горад. Ня гледзячы на гэта, знайшлося гектараў з пяці зямлі, на якой раздзіла бульбай. Я начынен, а на рэшце плошчы гаспадар завёў гадоўлю авечак. Да прыходу бальшавікоў у 1939 г. гэты бедны батрак зрабіўся «кулаком» і як такі быў вывезены ў Карэлю.

У колішніх умовах перашкодай для хутарызыці былі панская землі і лясы дзяржаўных і панскіх. У пасляялгавых абставінах гэтае праблемы існаваць ня будзе. Вялічыня хутараў павінна зменіцца ў межах 10—15 гектараў, у залежнасці ад якасці зямлі. Хутар бялазімельны павінен быць собсказаць гаспадара, пад умовай, што будзе ён рацыянальна апрацоўвацца. Павінна быць скасавана права падзелу хутару між нашчадкамі.

Бальшавікі зіміца ѹ гэтай систэме немагчымасць мэханізацыі земляробства. Але гэта перастарэлая тэорыя, бо сяняні індустрыйная здольнасць прадукаваць тракторы ў вельмі разлеглай гаме, ад аднаконных плужкоў ды агароднікаў да найвялікіх камбайні.

Зъ беларускага жыцця

XI-ы АГУЛЬНЫ ЗВЕЗД ЗВВБ

На Сёмуху ў Беларускім Доме ў Лёндане адбыўся XI-ы Агульны Звезд сяброў Згуртавання Беларусаў Вялікай Брытаніі, у якім прыняло ўдзел шмат сяброў гэтае арганізацыі гасцей. Старшынём Звезды быў выбраны сп. П. Пайлоўскі, сябра Уладзелу ў Брадфордзе, а сакратарамі сп. сп. Ражанец і Шыркоўскі. На Звездзе быў зроблены справа-зՃаўдзіцца з дзейнасці, як Галоўнай Управе, так і Аддзелеу ў Лёндане, Вірмінгаме, Брадфордзе і Манчэстэры. Дзяліла, што сёлета ЗВВБ сувятык юбілей свайго дзесяцігодзіц, адразу пасля арганізацыі гасцей. Старшынём Звезды ўвесь выбраны сп. П. Пайлоўскі, сябра Уладзелу ў Брадфордзе, а сакратарамі сп. сп. Ражанец і Шыркоўскі. На Звездзе быў зроблены справа-зՃаўдзіцца з дзейнасці, як Галоўнай Управе, так і Аддзелеу ў Лёндане, Вірмінгаме, Брадфордзе і Манчэстэры. Дзяліла, што сёлета ЗВВБ сувятык юбілей свайго дзесяцігодзіц, адразу пасля арганізацыі гасцей. Старшынём Звезды ўвесь выбраны сп. П. Пайлоўскі, сябра Уладзелу ў Брадфордзе, а сакратарамі сп. сп. Ражанец і Шыркоўскі. На Звездзе быў зроблены справа-зՃаўдзіцца з дзейнасці, як Галоўнай Управе, так і Аддзелеу ў Лёндане, Вірмінгаме, Брадфордзе і Манчэстэры. Дзяліла, што сёлета ЗВВБ сувятык юбілей свайго дзесяцігодзіц, адразу пасля арганізацыі гасцей. Старшынём Звезды ўвесь выбраны сп. П. Пайлоўскі, сябра Уладзелу ў Брадфордзе, а сакратарамі сп. сп. Ражанец і Шыркоўскі. На Звездзе быў зроблены справа-зՃаўдзіцца з дзейнасці, як Галоўнай Управе, так і Аддзелеу ў Лёндане, Вірмінгаме, Брадфордзе і Манчэстэри. Дзяліла, што сёлета ЗВВБ сувятык юбілей свайго дзесяцігодзіц, адразу пасля арганізацыі гасцей. Старшынём Звезды ўвесь выбраны сп. П. Пайлоўскі, сябра Уладзелу ў Брадфордзе, а сакратарамі сп. сп. Ражанец і Шыркоўскі. На Звездзе быў зроблены справа-зՃаўдзіцца з дзейнасці, як Галоўнай Управе, так і Аддзелеу ў Лёндане, Вірмінгаме, Брадфордзе і Манчэстэри. Дзяліла, што сёлета ЗВВБ сувятык юбілей свайго дзесяцігодзіц, адразу пасля арганізацыі гасцей. Старшынём Звезды ўвесь выбраны сп. П. Пайлоўскі, сябра Уладзелу ў Брадфордзе, а сакратарамі сп. сп. Ражанец і Шыркоўскі. На Звездзе быў зроблены справа-зՃаўдзіцца з дзейнасці, як Галоўнай Управе, так і Аддзелеу ў Лёндане, Вірмінгаме, Брадфордзе і Манчэстэри. Дзяліла, што сёлета ЗВВБ сувятык юбілей свайго дзесяцігодзіц, адразу пасля арганізацыі гасцей. Старшынём Звезды ўвесь выбраны сп. П. Пайлоўскі, сябра Уладзелу ў Брадфордзе, а сакратарамі сп. сп. Ражанец і Шыркоўскі. На Звездзе быў зроблены справа-зՃаўдзіцца з дзейнасці, як Галоўнай Управе, так і Аддзелеу ў Лёндане, Вірмінгаме, Брадфордзе і Манчэстэри. Дзяліла, што сёлета ЗВВБ сувятык юбілей свайго дзесяцігодзіц, адразу пасля арганізацыі гасцей. Старшынём Звезды ўвесь выбраны сп. П. Пайлоўскі, сябра Уладзелу ў Брадфордзе, а сакратарамі сп. сп. Ражанец і Шыркоўскі. На Звездзе быў зроблены справа-зՃаўдзіцца з дзейнасці, як Галоўнай Управе, так і Аддзелеу ў Лёндане, Вірмінгаме, Брадфордзе і Манчэстэри. Дзяліла, што сёлета ЗВВБ сувятык юбілей свайго дзесяцігодзіц, адразу пасля арганізацыі гасцей. Старшынём Звезды ўвесь выбраны сп. П. Пайлоўскі, сябра Уладзелу ў Брадфордзе, а сакратарамі сп. сп. Ражанец і Шыркоўскі. На Звездзе быў зроблены справа-зՃаўдзіцца з дзейнасці, як Галоўнай Управе, так і Аддзелеу ў Лёндане, Вірмінгаме, Брадфордзе і Манчэстэри. Дзяліла, што сёлета ЗВВБ сувятык юбілей свайго дзесяцігодзіц, адразу пасля арганізацыі гасцей. Старшынём Звезды ўвесь выбраны сп. П. Пайлоўскі, сябра Уладзелу ў Брадфордзе, а сакратарамі сп. сп. Ражанец і Шыркоўскі. На Звездзе быў зроблены справа-зՃаўдзіцца з дзейнасці, як Галоўнай Управе, так і Аддзелеу ў Лёндане, Вірмінгаме, Брадфордзе і Манчэстэри. Дзяліла, што сёлета ЗВВБ сувятык юбілей свайго дзесяцігодзіц, адразу пасля арганізацыі гасцей. Старшынём Звезды ўвесь выбраны сп. П. Пайлоўскі, сябра Уладзелу ў Брадфордзе, а сакратарамі сп. сп. Ражанец і Шыркоўскі. На Звездзе быў зроблены справа-зՃаўдзіцца з дзейнасці, як Галоўнай Управе, так і Аддзелеу ў Лёндане, Вірмінгаме, Брадфордзе і Манчэстэри. Дзяліла, што сёлета ЗВВБ сувятык юбілей свайго дзесяцігодзіц, адразу пасля арганізацыі гасцей. Старшынём Звезды ўвесь выбраны сп. П. Пайлоўскі, сябра Уладзелу ў Брадфордзе, а сакратарамі сп. сп. Ражанец і Шыркоўскі. На Звездзе быў зроблены справа-зՃаўдзіцца з дзейнасці, як Галоўнай Управе, так і Аддзелеу ў Лёндане, Вірмінгаме, Брадфордзе і Манчэстэри. Дзяліла, што сёлета ЗВВБ сувятык юбілей свайго дзесяцігодзіц, адразу пасля арганізацыі гасцей. Старшынём Звезды ўвесь выбраны сп. П. Пайлоўскі, сябра Уладзелу ў Брадфордзе, а сакратарамі сп. сп. Ражанец і Шыркоўскі. На Звездзе быў зроблены справа-зՃаўдзіцца з дзейнасці, як Галоўнай Управе, так і Аддзелеу ў Лёндане, Вірмінгаме, Брадфордзе і Манчэстэри. Дзяліла, што сёлета ЗВВБ сувятык юбілей свайго дзесяцігодзіц, адразу пасля арганізацыі гасцей. Старшынём Звезды ўвесь выбраны сп. П. Пайлоўскі, сябра Уладзелу ў Брадфордзе, а сакратарамі сп. сп. Ражанец і Шыркоўскі. На Звездзе быў зроблены справа-зՃаўдзіцца з дзейнасці, як Галоўнай Управе, так і Аддзелеу ў Лёндане, Вірмінгаме, Брадфордзе і Манчэстэри. Дзяліла, што сёлета ЗВВБ сувятык юбілей свайго дзесяцігодзіц, адразу пасля арганізацыі гасцей. Старшынём Звезды ўвесь выбраны сп. П. Пайлоўскі, сябра Уладзелу ў Брадфордзе, а сакратарамі сп. сп. Ражанец і Шыркоўскі. На Звездзе быў зроблены справа-зՃаўдзіцца з дзейнасці, як Галоўнай Управе, так і Аддзелеу ў Лёндане, Вірмінгаме, Брадфордзе і Манчэстэри. Дзяліла, што сёлета ЗВВБ сувятык юбілей свайго дзесяцігодзіц, адразу пасля арганізацыі гасцей. Старшынём Звезды ўвесь выбраны сп. П. Пайлоўскі, сябра Уладзелу ў Брадфордзе, а сакратарамі сп. сп. Ражанец і Шыркоўскі. На Звездзе быў зроблены справа-зՃаўдзіцца з дзейнасці, як Галоўнай Управе, так і Аддзелеу ў Лёндане, Вірмінгаме, Брадфордзе і Манчэстэри. Дзяліла, што сёлета ЗВВБ сувятык юбілей свайго дзесяцігодзіц, адразу пасля арганізацыі гасцей. Старшынём Звезды ўвесь выбраны сп. П. Пайлоўскі, сябра Уладзелу ў Брадфордзе, а сакратарамі сп. сп. Ражанец і Шыркоўскі. На Звездзе быў зроблены справа-зՃаўдзіцца з дзейнасці, як Галоўнай Управе, так і Аддзелеу ў Лёндане, Вірмінгаме, Брадфордзе і Манчэстэри. Дзяліла, што сёлета ЗВВБ сувятык юбілей свайго дзесяцігодзіц, адразу пасля арганізацыі гасцей. Старшынём Звезды ўвесь выбраны сп. П. Пай